

Historieglimt 140

De første beboerne på Rønningssletta

Da Lille Lade ble utskilt fra Ringve og ble landsted i 1888, bodde noen få mennesker på sletta her. Arealet mellom jernbanen, Ladebekken og Ladeveien har senere gitt plass både for bedrifter og boliger gjennom lang tid. Området har gått under forvirrende mange navn. Dakota, Prærien, Lilleby, Lille Lade og Rønningssletta har vært betegnelsene på hele eller deler av området. Rønningssletta ble utskilt fra Rønningen gård i 1844 og overdratt til konsul Fritz Lorck. Lille Lade ble solgt til Fredrik Gaustad til bruk som landsted. Da var det noen få hus på sletta ovenfor Lille Lade.

Senior hadde en artikkel i Adresseavisen den 3. februar 1932 der han forteller om sine erindringer fra 1880-åra. Han skriver: *«I slutten av 90-årene ble Nidaros Teglverk anlagt og som under vekslende innehavere og skiftende konjunkturer har gjort inngrep i lermassen og forandret terrengets utseende. Den nuværende husklynge eller grend som går under navn av Rønningssletten, bestod i min ungdom kun av to hus som gikk under benevnelsen Låven. Der bodde Gurru Låven, en vinnskipelig og sparsom gammel kone som ernærte seg ved veving. Den næste (første nybygger) der i grenden var gartner om sommeren og skomaker om vinteren, Ole Lund, en usedvanlig og pliktoppfyllende mann som hadde mere enn nok å gjøre med de såkalte herskaphaver i sesongen. Hans hustru Petrine drev i mange år klæsvask for de kondisjonerte familier i byen, hvor det gjaldt å sende vasken til henne, da den efter endt behandling der blev kritisk gjennomgått av sine mottagerinner, som da kunde bedømme grønnsåpens kvalitet og blekevoldens virkning på tøiet. Da teglverket kom i gang blev denne Petrines virksomhet nedlagt, idet de store røkmasser som utspyddes fra verkets ovn og skorstenspipe umuliggjorde hennes slit og møie.»*

Rønningssletten forekommer i Adressebog for Trondhjem første gang i utgaven for 1900-1901. Da er de to grupper av hus. Om den ene sies det: «Rønningssletten Veien fra Omnibusstalden». I denne gruppen nevnes ingen nummer bare navn på eiendommene. Først nevnes disse fem: Fagervang, Marievold, Lillegaarden, Fridhein og Jægershvile. Det er eiendommer som strekker seg fra Trikkestallen helt til Ladebekken. I tillegg kommer disse syv eiendommene: Tørstad, Sandstad, Ruud, Rian, Hjemmet, Lothringen og Engsprættan, eiendommer som vi forbinder med Lilleby. Denne gruppen av hus nevnes ikke i neste utgave i Adressebog. Derimot er den andre gruppen der nevnt med samme bestemmelse begge år: «Rønningssletten fra Veien Lade kirke tilvenstre». Der nevnes begge år ni eiendommer eller hus med nummer fra 2 til 14. Det er numrene 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 13 og 14, men i den rekkefølgen vi

bruker i det følgende. Det ser ut som om disse hus ligger spredt ut over Rønningssletta.

La oss se litt nærmere på disse ni husene med deres beboere med vekt på deres yrker i 1900-01. I 14 bor en handelsmann, en fabrikkarbeider, en butikkjente og en dreng. I 2 bor en manntallsfører, en murmester, to fabrikkarbeidere, en kontorist og en sjauer. I 13 bor en snekker, en fyrbøter, to vedsgere, en kjører, en arbeiderske og en kvinne uten yrke. I 6 bor to murere, en sjauer, en Brænder, to snekkere, en brustapper og en teglverksarbeider. I 10 bor en kjører, en fabrikkarbeider, en løsarbeider, en kvinne uten yrke og familien Henriksen med tre menn og tre kvinner. I 9 bor en kontorist, en gartner, en teglverksarbeider, en arbeider og en snekker. I 5 bor en fyrbøter, en slakter, en smed og en kjelesmed. I 3 bor to menn uten yrke, to fabrikkarbeidere og en visergutt, en snekker, en bakersvend og to murere. I 4 treffer vi den Ole Lund, skomaker, som Senior nevnte. Han har to menn boende hos seg. Den ene er en fabrikkarbeider, den andre uten yrke. I 1902-03 bor Ole Lund alene og kalles skomakersvend. Det mest påfallende ved denne oversikten er at de aller fleste er yrkesaktive menn uten familie. Sammenlikner vi de to årene er det påfallende stor utskifting av beboere. Av de 58 personene i 1900-01 finner vi bare 26 igjen i 1902-03 adresseboka. Det er altså forbløffende mye utskifting. Mange er på utkikk etter bedre bolig.

Den første større bedriften på Rønningssletta var Nidaros Teglverk. Det ble bygget på lystgården Lille Lade som losen Fredrik Gaustad etablerte i 1888 på jord fra Ringve. Boktrykkeren E. Chr. Ellewsen startet teglverket i 1899. Det hadde stor produksjon. Det gikk likevel konkurs i 1902, men ble refinansiert og fortsatte. Bygningene brant i 1905, men ble gjenoppbygd. Produksjonen stanset før 1917 da professor ved NTH, Harald Pedersen fra Sandstad, startet sitt laboratorium i bygningene. I 1925 ble eiendommen solgt til Harald Pedersen som startet smelteverket. Det ble drevet til 2002 og har en lang og interessant historie som fortjener et eget historieglimt.

Per Øverland